

2018/2008(INI)

17.5.2018

LAUSUNTO

maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnalta

sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnalle

tuotteiden laatueroista sisämarkkinoilla
(2018/2008(INI))

Valmistelija: Momchil Nekov

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta pyytää asiasta vastaavaa sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. ottaa huomioon, että kuluttajien mielikuvissa tuotemerkki ja etiketti tai maatalous- tai elintarviketuotteen pakkaus ja laatu yhdistyvät toisiinsa ja että he odottavat, että saman tuotemerkin alla ja samalla etiketillä varustetut tai ulkonäöltään samanlaiset tuotteet ovat myös laadultaan ja koostumukseltaan samanlaisia riippumatta siitä, myydäänkö niitä kuluttajan kotimaassa vai jossakin toisessa jäsenvaltiossa; ottaa huomioon, että kaikki Euroopan unionin maanviljelijät tuottavat tuotteita, joihin sovelletaan samoja korkeita normeja, ja asiakkaat odottavat laadun yhdenmukaisuuden ulottuvan myös saman elintarvikeketjun muihin tuotteisiin riippumatta siitä, millä lainkäyttöalueella kuluttajat asuvat;
- B. katsoo, että tässä yhteydessä sopimattomat menettelyt on poistettava, jotta vältetään kuluttajien harhaan johtaminen, ja että tämä rajat ylittävä ongelma voidaan ratkaista vain vahvalla unionin tason synergialla;
- C. ottaa huomioon, että eräissä jäsenvaltioissa, kuten Bulgariassa, Tšekissä, Kroatiassa, Unkarissa, Sloveniassa ja Slovakiassa, hyväksytyt laboratoriot ovat tehneet äskettäin aistinvaraisia vertailututkimuksia ja analyyskejä, joissa on muun muassa vertailtu tietyllä tuotemerkillä näissä maissa markkinoituja tuotteita samoihin tuotteisiin muissa maissa; katsoo, että unionin kuluttajia ei saisi kohdella sisämarkkinoilla toisen luokan kansalaisina tarjoamalla heille tuotteita, joilla on sama tuotemerkki, mutta jotka ovat laadultaan heikompia kuin jossakin toisessa jäsenvaltiossa;
- D. toteaa, että jäsenvaltiot eivät yksin pysty vertailemaan kaikkia elintarvikkeita muissa jäsenvaltioissa saatavilla oleviin tuotteisiin; ottaa huomioon, että tarvitaan elintarvikeketjun kaikkien toimijoiden hyväksymä eurooppalainen menetelmä, ja että yhteinen elin tai ilmoitus- tai tietojenvaihtojärjestelmä voisi antaa välittömästi tietoja tuotteen koostumuksesta ja ainesosista; katsoo, että komission jatkuva keskustelu sidosryhmien, kuten kuluttajajärjestöjen, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden valmistajien ja kansallisten kuluttajansuoja-asioiden yhteistyöverkostoon kuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa, ja näiden sidosryhmien täysimääräinen osallistuminen on oleellisen tärkeää yhteisen menetelmän kehittämiseksi elintarvikkeiden vertailevaan testaamiseen eri jäsenvaltioissa, jotta saadaan lisätietoa ongelman laajuudesta;
- E. ottaa huomioon, että kaikilla kuluttajilla unionissa on samat oikeudet ja että analyysit osoittavat, että tietyt tuottajat ja valmistajat ovat myyneet samanmerkkisiä ja harhaanjohtavasti saman näköisiä mutta erilaatuisia tuotteita ja että eräissä valtioissa tietyt tuotteet sisältävät vähemmän pääraaka-aineita tai niissä on korvattu korkealaatuisemmat raaka-aineet heikkolaatuisemmilla raaka-aineilla; ottaa huomioon, että ongelma on yleisempi niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat olleet unionin jäseniä vuodesta 2004; ottaa huomioon, että analyyseissä tuli ilmi tapauksia, joissa samoja tai harhaanjohtavasti saman näköisiä mutta heikkolaatuisempia tai erimakuisia, koostumukseltaan tai muiden aisteilla havaittavien ominaisuuksiensa puolesta erilaisia tuotteita myytiin hinnoin, jotka vaihtelivat huomattavasti maasta toiseen; toteaa, että

vaikka tämä ei ole vapaan markkinatalouden periaatteiden vastaista tai riko pakkausmerkintöjä koskevan tai muun elintarvikealainsäädännön voimassa olevia sääntöjä, kyseessä on tuotemerkki-identiteetin väärinkäyttö, joka estää kaikkien kuluttajien tasaveroisen kohtelun periaatteen toteutumisen;

- F. toteaa, että huomattavia eroavaisuuksia on esiintynyt sellaisissa tuotteissa kuin vauvanruoka, mikä asettaa kyseenalaiseksi valmistajien periaatteet ja väitteet, joiden mukaan he muokkaavat tuotteitaan vastaamaan paikallisia mieltymyksiä; toteaa, että jotkut laboratoriolöydökset osoittavat, että alempilaatuiset tuotteet voivat sisältää vähemmän terveellisten raaka-aineiden yhdistelmiä, mikä haittaa kaikkien kuluttajien tasaveroisen kohtelun periaatteen toteutumista; toteaa, että jotkut tuottajien ja valmistajien edustajat ovat suostuneet muokkaamaan joissain maissa tuotteidensa reseptejä niin, että tuotteet ovat kaikkialla sisämarkkina-alueella samanlaisia;
- G. toteaa, että tällaisia tuomittavia käytäntöjä harjoittavat tunnetut maatalous- ja elintarvikealan monikansalliset toimijat pyrkiessään hyötymään jäsenvaltioiden välisistä ostovoiman eroista ja siten maksimoimaan voittomarginaalinsa;
- H. ottaa huomioon, että kuluttajat eivät tiedä, että saman tuotemerkin saman näköisessä ja -kokoisessa pakkauksessa myytäviä tuotteita muokataan paikallisia maku- ja muita mieltymyksiä vastaaviksi; ottaa huomioon, että tuotteiden vaihteleva laatu herättää huolta siitä, että eräitä jäsenvaltioita kohdellaan eri tavalla kuin muita; ottaa huomioon, että Euroopan unioni on jo kehittänyt tuotemerkintöjä vastatakseen kuluttajien erityisodotuksiin ja huomioidakseen tuotannon erityispiirteet, jotka todetaan käyttämällä laatuilmaisuja;
1. pitää myönteisenä, että Yhteiselle tutkimuskeskukselle (JRC) osoitettiin kaksi miljoonaa euroa sellaisen entistä toimivamman eurooppalaisen menetelmän kehittämiseksi, jonka kaikki toimijat voivat hyväksyä, suuntaviivojen vahvistamiseksi testausta koskevaa yhdenmukaistettua lähestymistapaa varten ja kyseisen menetelmän käyttämiseksi elintarvikkeiden vertailutesteissä eri jäsenvaltioissa; toteaa, että korkean tason analyyseja on jo tehty, ja se tulisi huomioida tämän menetelmän suunnittelussa ja käyttöönotossa; toivoo, että testi voidaan ottaa käyttöön mahdollisimman pian ja mieluiten jo vuoden 2018 aikana; kehottaa jäsenvaltioiden asiasta vastaavia viranomaisia osallistumaan aktiivisesti testaustyöhön ja sisällyttämään menetelmän työskentelytapoihinsa;
  2. muistuttaa, että nykyinen lainsäädäntö sallii myytävien tuotteiden erilaisen koostumuksen ja ominaisuudet, kunhan ne ovat kaikilta osin EU:n asetusten mukaisia eikä niitä markkinoida tavalla, joka voi johtaa kuluttajaa harhaan; toteaa, että kuluttajilla on tietynlainen käsitys merkkituotteiden pääominaisuuksista, ja jos tuote ei vastaa joitakin oikeutetuista odotuksista, tämä on tuotava selvästi esiin, varsinkin jos ero on merkittävä odotuksiin nähden; painottaa, että olisi toteutettava mahdollisimman pian erityisiä toimenpiteitä, joilla kielletään käytännöt, joita ei voida täysin perustella tarpeella käyttää paikallisia raaka-aineita, mukauttaa tuotetta paikallisiin makumieltymyksiin tai pyrkimyksillä parantaa kansanterveyttä ravintoainekoostumusta muuttamalla, ja että toimenpiteistä olisi kerrottava kuluttajille;
  3. kehottaa komissiota – kun otetaan huomioon, että analyyseihin on osoitettu EU:n rahoitusta – tekemään analyysien tulosten julkistamisen pakolliseksi kaikilla EU:n

virallisilla kielillä, jotta kuluttajat saavat kyseessä olevien tuotteiden laadusta asianmukaisia tietoja ja voivat huomioida ne valintoja tehdessään;

4. pitää myönteisenä yleisön mielenkiintoa aihetta kohtaan maissa, joissa analyysijä on tehty, ja toteaa, että vaakalaudalla on kansalaisten luottamus sisämarkkinoiden toimintaan, ja katsoo, että seuraukset voivat olla kielteisiä paitsi unionille myös lukuisille sidosryhmille, tuottajat ja valmistajat mukaan lukien;
5. toteaa, että sisämarkkina-alue on avoinna tuottajille ja valmistajille, mutta kilpailu sen sisällä on erittäin kovaa ja jotkut tuotemerkit tunnetaan tai niihin liitetään positiivisia mielikuvia kaikkialla unionissa;
6. toteaa, että paikallisten tuottajien ja valmistajien on vaikea päästä mukaan sisämarkkinoille muun muassa riittämättömien resurssien, markkinoille pääsyn esteiden ja markkinoilla vallitsevan ankaran kilpailun takia;
7. katsoo, että EU:n on parannettava nykyistä lainsäädäntökehystä, joka sisältää tarvittavat säännökset, joilla voidaan varmistaa, että kuluttajille annetaan tietoa elintarvikkeista eikä heitä johdeta ostopäätösten teossa harhaan sopimattomilla kaupallisilla menettelyillä; katsoo, että tämä on tehtävä myös vastauksena unionin kansalaisten huolenaiheisiin ja alakohtaisiin huolenaiheisiin, jotka koskevat saman tuotemerkin alla eri jäsenvaltioissa myytäviä harhaanjohtavasti saman näköisiä mutta laadultaan ja/tai ainesosiltaan erilaisia tuotteita, ottaen huomioon tämän käytännön kielteisen vaikutuksen sisämarkkinoiden toimintaan;
8. katsoo, että sillä välin jäsenvaltioiden viranomaisten ja kuluttajansuojajärjestöjen olisi hyödynnettävä täysimääräisesti nykyisin käytävissä olevia oikeudellisia menettelyjä, jotka on määriteltä 26. syyskuuta 2017 annetussa komission tiedonannossa EU:n elintarvike- ja kuluttajansuojalainsäädännön soveltamisesta tuotteiden laatueroihin (2017/C 327/01¹), jotta vältetään häiriöt sisämarkkinoilla;
9. katsoo myös, että käytännöstä, jossa saman tuotemerkin alla myytävät tuotteet ovat sisällöltään ja suhteelliselta koostumukseltaan erilaisia, on tehtävä loppu muuttamalla 11. toukokuuta 2005 annetun, sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2005/29/EY² 6 artiklaa ja direktiivin liitteessä I olevaa käytäntöjä koskevaa luetteloa; suosittelee vahvasti, että lainsäädäntöä muutetaan siten, että saman tuotemerkin laadultaan tai ainesosiltaan erilaisia tuotteita varmasti myydään erilaisin etiketein ja että sopimattomiin käytäntöihin jatkuvasti syyllistyviä talouden toimijoita rangaistaan ankarasti ja mahdollisesti kielletään niiltä osallistuminen tietyille markkinoille;
10. kehottaa jäsenvaltioita sekä niiden viranomaisia ja laboratorioita analysoimaan elintarvikkeiden – erityisesti kansainvälisten tuotemerkkien ja kauppiaiden omien merkkien – koostumusta ja tulkitsemaan saatuja tuloksia yhteisesti hyväksytyjä, kuten Yhteisen tutkimuskeskuksen edellisen kohdan mukaisesti kehitteitä, standardeja vasten sekä antamaan tuottajille ja valmistajille tilaisuuden ottaa löydöksiin kantaa ennen niiden julkistamista, tiedottamaan tuloksista objektiivisesti ja avoimesti ja asettamaan

---

¹ EUVL C 327, 29.9.2017, s. 1.

² EUVL L 149, 11.6.2005, s. 22.

raportit kokonaisuudessaan yleisön saataville;

11. katsoo, ettei valmistajien pitäisi odottaa uuden lainsäädännön voimaantuloa vaan toimia ennakoivasti ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet tuotteidensa koostumusta koskevan avoimuuden varmistamiseksi ja kuluttajien täysimääräiseksi huomioon ottamiseksi; kannattaa kansalaisten aktiivista osallistumista tuotteiden laatuerojen havaitsemiseen ja torjumiseen eurooppalaisen hälytysjärjestelmän avulla; katsoo, että käytännön muuttumista odottaessa voitaisiin ottaa käyttöön järjestelmä, jonka avulla ilmoitetaan, että tietyn tuotteen valmistuksessa on käytetty paikallista reseptiä; katsoo, että siten kunnioitettaisiin kuluttajien oikeutta tehdä tietoon perustuvia valintoja ja voitaisiin kohottaa valmistajien paikallisten reseptien käyttöä koskevien aloitteiden profiilia; kehottaa komissiota kehittämään edelleen ”viitetuotteen” käsitettä, johon paikallisesti tai alueellisesti mukautettuja reseptejä voidaan verrata ja jonka avulla erot havainnollistetaan kuluttajille, ja kuluttajille tiedottamista varten julkisen tietokannan, jossa esitetään valmistajien ja tuottajien käyttämät konkreettiset perusteet tuotteille, joissa käytetään ”erilaisia reseptejä” tietyissä jäsenvaltioissa, sekä syyt tällaisin strategioihin; on tässä yhteydessä tyytyväinen niiden tuottajien ja valmistajien osoittamaan aloitteellisuuteen, jotka ovat ilmoittaneet, että ne muuttaisivat reseptejään;
12. tukee tuottajien ja valmistajien erityisiä tuotemerkintöjä koskevia aloitteita ja muistuttaa, että EU:n lainsäädännön puitteissa on nykyäänkin mahdollista ottaa käyttöön vapaaehtoisia laatuilmaisuja, joita ovat esimerkiksi suojattu alkuperänimitys, tiettyyn alueeseen erityisesti sidoksissa oleville tuotteille tarkoitettu suojattu maantieteellinen merkintä tai perinteisin menetelmin valmistetuille tuotteille, vuoristoalueiden tuotteille tai EU:n syrjäisimpien alueiden tuotteille tarkoitettu aidon perinteisen tuotteen merkintä; korostaa, että tällaisissa järjestelmissä otetaan huomioon sekä kuluttajan oikeus tehdä tietoon perustuvia valintoja että sisämarkkinoiden moitteeton toiminta; uskoo, että yksi keino torjua tuotemerkkeihin liittyviä väärinkäytöksiä on edistää lyhyitä toimitusketjuja elintarviketeollisuudessa ja luoda laadukkaita paikallisia tuotemerkkejä; panee merkille, että maatalouden elintarviketuotteiden ja niiden laadun kyseenalaistaminen vaikuttaa kielteisesti viljelijöihin ja elintarvikkeiden jalostusjärjestelmään; kehottaa jäsenvaltioita ja erityisesti kansallisia kuluttaja- ja elintarvikeviranomaisia varmistamaan, että EU:n kuluttajansuojasäännöstöä noudatetaan, ja valvomaan turvallisuutta ja elintarvikkeiden merkintöjä koskevan unionin lainsäädännön täytäntöönpanoa kansallisella tasolla;
13. kehottaa valmistajia harkitsemaan pakkauksiin lisättävää tunnusta, joka osoittaisi, että saman tuotemerkin samanlaisissa pakkauksissa myytävä tuote on sisällöltään ja laadultaan samanlainen kaikissa jäsenvaltioissa;
14. kehottaa kehittämään pikaisesti EU:n tason valmiuksia ja mekanismeja erityisessä seuranta- ja valvontayksikössä jo olemassa olevassa EU:n elimessä (Yhteinen tutkimuskeskus, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen tai muu) pitäen byrokratian mahdollisimman vähäisenä, seuraamaan samalla tuotemerkillä ja samanlaisessa pakkauksessa myytävien elintarvikkeiden koostumusta ja ainesosien suhdetta ja arvioimaan vertailevia laboratorioanalyseja, joilla voidaan tunnistaa tällaiset sopimattomat kaupalliset käytännöt elintarvikkeiden markkinoinnissa;

15. kehottaa kansallisia viranomaisia tekemään entistä tiiviimpää yhteistyötä voimassa olevan lainsäädäntökehysten puitteissa, kuten kuluttajansuoja-asioiden yhteistyöverkostossa tehdään, ja tarvittaessa unionin nykyisten elinten, erityisesti Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen, kuluttaja-, terveys-, maatalous- ja elintarvikeasioiden toimeenpanoviraston ja Yhteisen tutkimuskeskuksen tuella;
16. korostaa kansalaisyhteiskunnan merkitystä yleisen tietoisuuden lisäämisessä valmistajien ja tuottajien sopimattomista käytännöistä ja kehottaa tukemaan kansalaistoimintaa sekä instituutioita ja yksilöitä, jotka paljastavat elintarviketurvallisuutta ja kuluttajien oikeuksia koskevia väärinkäytöksiä;
17. on huolissaan siitä, että unionin hidas tai olematon käytännön toiminta ongelman pikaiseksi ratkaisemiseksi saattaa vieraannuttaa kansalaisia unionista.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	16.5.2018
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 41 -: 1 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	John Stuart Agnew, Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, José Bové, Daniel Buda, Nicola Caputo, Matt Carthy, Jacques Colombier, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Luke Ming Flanagan, Beata Gosiewska, Anja Hazekamp, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Ivan Jakovčić, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Laurențiu Rebegea, Bronis Ropė, Maria Lidia Senra Rodríguez, Ricardo Serrão Santos, Czesław Adam Siekierski, Maria Gabriela Zoană, Marco Zullo
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Paul Brannen, Elsi Katainen, Gabriel Mato, Susanne Melior, Momchil Nekov, Annie Schreijer-Pierik, Ramón Luis Valcárcel Siso, Thomas Waitz
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Birgit Collin-Langen

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON
ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

41	+
ALDE	Jan Huitema, Ivan Jakovčić, Elsi Katainen, Ulrike Müller
ECR	Beata Gosiewska, Zbigniew Kuźmiuk, James Nicholson, Laurentiu Rebeca
EFDD	Marco Zullo
ENF	Jacques Colombier, Philippe Loiseau
GUE/NGL	Matt Carthy, Luke Ming Flanagan, Anja Hazekamp, Maria Lidia Senra Rodríguez
PPE	Daniel Buda, Birgit Collin-Langen, Michel Dantin, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Esther Herranz García, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Gabriel Mato, Mairead McGuinness, Annie Schreijer-Pierik, Czesław Adam Siekierski, Ramón Luis Valcárcel Siso
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Paul Brannen, Nicola Caputo, Susanne Melior, Momchil Nekov, Maria Noichl, Ricardo Serrão Santos, Maria Gabriela Zoaňă
Verts/ALE	José Bové, Bronis Ropé, Thomas Waitz

1	-
EFDD	John Stuart Agnew

1	0
S&D	Paolo De Castro

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää